

Äänekosken vammaisneuvoston lausunto VPL kyytien muutoksiin

Hyvinvointialueen vammaisneuvoston kautta on tullut tietoa, että VPL kyyteihin tulee muutos helmikuun alusta, kun kyytien tarjoajaksi tulee Taksi Helsinki. Tämän myötä poistuu vammaisille erityisen tärkeä toivetauksi mahdollisuus. On pyydetty, että kunnalliset vammaisneuvostot ottavat asiaan kantaa.

Muutos aiheuttaa suurta huolta vammaisneuvoston VPL kyytien käyttäjissä, se luo turvattomuutta ja heikentää vammaisten oikeuksia saada tarvitsemaansa ja lainmukaista palvelua.

Asiaan pyydettiin Äänekosken vammaisneuvoston jäsenten mielipiteitä ja kokemuksia taksikyydeistä. Nämä kokemukset avaavat ongelman ytimen varsin perusteellisesti ja havainnollisesti, minkälainen muutos uudistuksilla on ihan käytännön tasolla vammaisten arkeen ja elämään.

Henkilö 1

"Vammaisena henkilönä taksin tilaaminen ja saaminen on aiheuttanut haasteita viime vuosina. Nämä koskevat aikaa _ ennen päätöstä _ vakiotaksioikeudesta.

Näkövammaisena jo taksia tilatessa tulee esteitä, Tarkkojen osoitetietojen antaminen on lähes mahdotonta, kun liikut kotisi ulkopuolella. On tilanteita, ettet tiedä osoitetta etkä kykene sitä puhelimesta tarkistamaan. Taksikeskuksessa ei ole paikallistuntemusta mikä vaikeuttaa sujuvaa asiointia. Tämä on iso ongelma näkövammaiselle.

Esimerkkejä onnistuneista tilauksista vakiotaksissa:

1)"Tulisitko hakemaan noin puolen tunnin päästä tai kun ehdit cittarista, ale-makasiinin puoleiselta parkkipaikalta. Käydään vielä apteekissa, soita kun olet tulossa".

2) "Moi, tarvitsen kyydin Lossin rannasta"

3)Tai kun olen tuntemattomassa paikassa: "Hei, olen Sumiaisissa, haetko minut. Lähelläni on joku pieni kyläkauppa.

Haasteet kun tilaa taksin keskuksen kautta:

- Osoitteiden selvitys-kun olen kodin ulkopuolella- en kykene selvittämään tarkkaa osoitetta. Keskuksessa ei tiedetä esimerkin kaltaisia paikkoja.

-Tarkat kellonajat vaikeuttavat joustavaa asiointia minun ja kuskin välillä

-matkan suunnitelmallisuus, osoitetietojen etsiminen ja aikataulujen laatiminen vie voimat sekä innostuksen eikä enää jaksa /halua lähteä esim. ostoksille. Ajatuksena spontaani virkistysreissu muuttuukin suorittamiseksi.

Tämä ei tue vammaisen itsenäisyyttä ja lisää kynnystä lähteä liikkeelle.

Vakiotaksin avulla tämä asiointi on helpompaa ja vaivatonta. Yllä mainitut esimerkit hoituu sujuvasti, koska sinulla on suora yhteys kuskiin ilman välikäsiä. Kuski yleensä riittää, kun sanot kaupan nimen. Hyvä kommunikointi yhteys lisää turvallisuuden tuntua.

On myös käynyt niin että vapaa-ajan matkallani aikataulut ovat muuttuneet. Tästä soitin keskuksen ja lupasivat muokata kyydin. Tämä tieto ei tavoittanut kuskia ja hän ajoi turhaan paikalle. Suora yhteys kuskiin, olisi tilanteelta vältytty.

Kyytien saatavuudessa on ollut myös suuria ongelmia. Kerran kyyti tuli ulkopaikkakunnalta, koska lähempänä ei ollut vpl kyytejä. Kuski ajoi yli 30 km viedäkseen minut muutaman kilometrin päähän ja lähti takaisin. Tässä ei mielestäni ole järkeä. Vakiotaksissa näiltä tilanteilta vältytään. Kuskin kanssa pystyy suoraan sopimaan joustavista ajoista, kun kyse on vapaa-ajan matkoista.

Kyytien saatavuus ongelmat on aiheuttanut myös vaara tilanteita. Ravintolasta yöaikaan en saanut kyytiä. Oli talvi ja todella jäiset, liukkaat tiet. Vpl kyytejä ei ollut joten jouduin kysymään tuntemattomalta kyydin kotiin. Toinen vaihtoehto olisi ollut soittaa hätäkeskukseen. Tässä tilanteessa oli onnea matkassa. Kuka on vastuussa, jos jotain sattuu? Useampi tilanne mennyt myös niin että keskuksesta sanotaan ettei kyytejä ole, mutta ystävän soittaessa "tavallisen taksin", kyyti saapuu- tosin joudun maksamaan tästä normaalin taksi hinnan. Näissä tilanteissa yhdenvertaisuuslaki ei toteudu, koska vammaisena henkilönä en saa kyytiä. Olen kokenut asiassa syrjintää ja laiminlyöntiä.

Kyytien saatavuus ollut myös haasteena, kun kyse on lyhyestä matkasta. Useita kertoja jäänyt kyyti saamatta koska kuskille tämä ei ole kannattavaa.

Kelakyydeistä:

Kaikilla kuskeilla ei ole asiantuntevaa eikä asiallista palvelua. Kuntoutusmatkoillani olen kokenut seksuaalista ahdistelua kulttuurieroista johtuen. VR:n saattajapisteet eivät ole olleet kuskeille tiedossa -näistä on seurannut sekavia ja hämmentäviä tilanteita. Nämä ovat aiheuttaneet turvattomuutta. Luottamuspuolan vuoksi en käytä Kela-taksia.

Vakiotaksi oikeus on ollut suuri helpotus kaikin puolin. Nämä yllä mainitut kokemukset ovat jääneet taakse ja olen saanut luottamuksen takaisin VPL kyyteihin. Nyt koen suurta huolta ja turvattomuutta, jos jälleen palaamme vanhaan ja asiointi pitää hoitaa keskuksen kautta.

On epäoikeudenmukaista, että meitä heikommassa asemassa olevia poljetaan toistuvasti alas näillä päätöksillä. Olemme jatkuvassa myllerryksessä tämän taksi uudistuksen kanssa, joka vain jatkuu ja jatkuu. Kärsijöinä olemme me, vammaiset ja sairaat. Muistutan, Vamma ja sairaus ei ole valinta. Uskallan väittää, että jokainen meistä, joka joutuu käyttämään VPL kyytejä, matkustaisi ja liikkuisi omalla autolla /omilla jaloilla /näkevänä / terveenä mutta ennen kaikkea itsenäisesti, vapaasti. Vammaispalvelulain mukaisen kyytipalvelun on annettava oikeus hyvään, luotettavaan ja turvalliseen palveluun sekä tukea itsenäistä elämää ja yksilöllistä tarvetta.

Ote vammaispalvelulaista:

"Tämän lain tarkoituksena on toteuttaa vammaisen henkilön yhdenvertaisuutta, osallisuutta ja osallistumista yhteiskunnassa sekä ehkäistä ja poistaa niiden toteutumisen esteitä ja tukea vammaisen henkilön itsenäistä elämää ja itsemääräämisoikeuden toteutumista.-turvata vammaisen henkilön yksilöllisen tarpeen ja edun mukaiset, riittävät ja laadultaan hyvät palvelut "

Runsaasta kritiikistä huolimatta, päätöksiä tehdään meidän kustannuksella, oikeuksiamme väheksyen. Vammaispalvelulakiin viitaten: tällä hetkellä meidän edestä ei poisteta tai vähennetä esteitä, nyt niitä lisätään. Jatkuva taistelu tuulimyllyjä vastaan. Kuuleeko meitä kukaan?"

Henkilö 2

Tuttutaksi oikeus on meille annettu subjektiivinen oikeus vamman perusteella, kun on sähkömopo, niin eipä kyytiin mahdu muita.

Olen herkkä tuoksuille, joten et voi matkustaa tuoksuisten kanssa.

Minusta kyseinen järjestely mitä huomattavimmissa määrin heikentää "kuluttajan", siis meidän asemaamme. Vakiotaksi oikeuden menettäminen heikentää mitä enenevässä määrin, meidän turvallisuuden tunnetta. Vakiotaksit ovat omaksuneet, meidän kaikkien erityistarpeita.

Henkilö 3

Itse sairastan etenevää neurologista sairautta. Toiminta kykyni laskee n 30-80%:a saadessani vakavan "relapsin". MS Taudin pahenemisvaiheen. Tunnen kaikkea häpeää, riittämättömyyttä, sekä epäonnistumista. Kun soitan matkojen välitykseen, tuntemattomalle tai kuljettajalle he kuvittelevat minun olevan "juovuksissa". Olen törmännyt tähän ikävään tilanteeseen sairauteni aikana, satoja kertoja.

Tämä on aiheuttanut jopa pahennusta, määrättyjen kuskien keskuudessa. Joten muun muassa myös tämän takia, sain aikanaan omataksi oikeudet. Tämä uudistus taas vie minut takaisin turvattomuuden tilaan. Terveet ihmiset eivät tätä ikinä tule ajatelleeksi, mutta tämä hankaloittaa huomattavasti minun hk:a arkeani. Omataksi tietää myös, mikäli minun tulee pysähtyä matkallani WC:n, miten hänen tulee toimia ja ripeästi.

Kuskien ammattitaito ja asenne huolestuttaa. Tuttujen kuskien kanssa asiat ovat sujuneet, mutta uusien kuskien kanssa on huonoja kokemuksia. Milloin on pyörötuolin kanssa tultu niskoilleen alas ja milloin on jätetty pyörätuolissa oleva henkilö rappusten alapäähän, viety ainoastaan tuoli asunnon ovelle odottamaan ja lähdetty pois paikanpäältä ja jätetty henkilö itse selviytymään rappuset ylös, mihin oli mennyt yli kaksituntia 16 rappusen ylösnousemiseen. Kuskeja koulutetaan mutta miten sen asenteen saisi kuntoon, niin että muutoksen myötä ne oudotkin kuskit hoitavat työnsä siten että vammaisen henkilö kokee olevansa turvassa ja arvostettu.

Miten turvataan ja huolehditaan turvallisuudesta, kun kyytiin voi tulla kuka vaan ja kyytimatkat venyvät puolesta tunnista puoleentoista tuntiin ja kierrellään maat ja mannut. Miten tällöin taataan henkilön, jolla on sairauden vuoksi tarve käydä tiheämmin wc:ssä kun 30 min suunniteltu matka kestääkin sen puolitoista tuntia? Uudistus asettaa vammaiset henkilöt eriarvoiseen asemaan ja loukkaa heidän oikeuksiaan mitä heille lainpuitteissakin kuuluu. Tilanteissa kun taksit ängetään täyteen porukkaa, vaarannetaan myös potilasturvallisuus, kun esim. syöpähoitoihin matkalla oleva potilas altistuu täydessä taksissa influenssan takia lääkäriin menevän toimesta. Lääkäreiltä on saatava ja heiltä on osattava vaatia todistuksia yksin matkustamisen tarpeesta.

Uudistuksessa tulee säilyttää tututaksi palvelu vammaisille ihmisille, ihan vammaispalvelulain perusteella. Vammaisille tulee turvata vammaisen henkilön yksilöllisen tarpeen ja edunmukaiset, riittävät ja laadultaan hyvät palvelut ja turvallinen ihmisarvoinen arki.